

Tiny Fisscher

Dat stomme boek

VOLT

Amsterdam 2024

*'Zhoom! What was that?
That was your life, mate.
Oh, that was quick. Do I get another?
Sorry mate. That's your lot.'*
– Basil Fawlty in *Fawlty Towers*

I

Mijn boterhammen had ik in de vuilnisbak gekieperd. Ik moest niet denken aan brood met wat dan ook erop. Ik moest ook niet denken aan brood in het algemeen; ik wilde een frikadel.

We hadden een tussenuur en we wisten niet hoe snel we bij de snackbar moesten komen.

Wij: Kick, Babs, Erik en ik.

Babs nam patat met, Erik een patatje oorlog, Kick een dubbeldikke hamburger en cola. Kick is evengoed niet dik, hij sport veel. Kickboksen, drie keer per week. Kick is niet zijn bijnaam, zijn ouders hebben hem gewoon zo genoemd. Zou je je zoon ook Tennis kunnen noemen, of Golf? Er zijn wel jongens die Wolf heten, wij hebben er een op school. Hij lijkt niet op een wolf, integendeel. Misschien vanbinnen wel, maar zo goed ken ik hem niet.

Ik sport niet, hoewel mijn vader mijn getrommel, getik en gewiebel ook weleens een 'soort sport' noemt. 'Het kost alleen geen contributie,' zegt hij.

Ik had net een hap van mijn frikadel genomen, toen mijn telefoon ging.

M'n moeder. Waarom belt ze onder schooltijd? Ze wist niet dat we een tussenuur hadden.

Ik drukte haar weg, maar even later voelde ik mijn tele-

foon weer in mijn broekzak trillen.

Er was iets.

‘Mam.’

‘Iev.’

Zo heet ik eigenlijk niet, ik heet Ivan. Zelfs korte namen kunnen worden afgekort.

‘Wat is er?’

‘Je moet nu naar huis komen.’

Het viel me op dat ik kalm bleef. Als je onder schooltijd door je moeder wordt gebeld, is er iets aan de hand, dan hoor je te schrikken. Ik schrok niet.

‘Papa is weg,’ klonk de stem van mijn moeder.

Die mededeling sloeg niet in als de spreekwoordelijke bom. ‘Hij is wel vaker weg,’ zei ik.

‘Ik vertrouw het niet. Ik heb hem gebeld, hij neemt niet op. Ik maak me ongerust.’

Er viel een korte stilte. Ik had kunnen zeggen dat hij wel vaker was weggebleven, dat hij altijd weer was teruggekomen en dat dit nu ook wel zou gebeuren. Ik had kunnen zeggen dat hij als stand-upcomedian en beroepsflierfluiter geen man was van stipt op tijd optreden, thuiskomen, naar bed gaan of opstaan. Ik had kunnen zeggen dat hij nu eenmaal een leven had gekozen waarin dingen nooit vastliggen en dat ze daar na zoveel jaren huwelijk maar eens aan moest wennen.

Ik had dat allemaal kunnen zeggen – ik zei het niet.

‘Ik wil hem zoeken,’ zei mijn moeder. ‘Met z’n allen.’

Daarmee bedoelde ze mij en Zus, mijn zusje van tien. Zo heet ze dus echt, Zus. Eigenlijk net zo’n vreemde naam als Kick of Wolf.

Of Iev.

Ik nam nog een hap van mijn frikadel. Ik had helemaal geen zin om mijn vader te gaan zoeken. Hij kwam wel weer terug, zoals altijd. Hoe laat was het nou helemaal, hij had nog de hele dag om thuis te komen.

Ik likte een klodder ketchup van mijn duim.

‘Is er niet gewoon een gig bij gekomen en dat-ie je dat niet heeft verteld?’ vroeg ik.

‘Natuurlijk zou hij dat vertellen.’ Mijn moeders stem klonk scherp.

‘Of dat hij het heeft verteld en jij het vergeten bent?’

‘Hoezo vergeten, waar zie je me voor aan?’

Ik zei maar niet dat ze het wel vaker vergat als mijn vader de hort op was, ook al hing er een de hort op-vel op de koelkast met data en plaatsnamen erop. Ik moet toegeven dat dit vel niet altijd up-to-date was en dat mijn vader nog weleens wat vergat op te schrijven, maar het geheugen van mijn moeder laat haar nog weleens in de steek. Handig voor mij en mijn zusje, als we net doen alsof ze ons iets heeft beloofd terwijl ze dat helemaal niet heeft gedaan. Toch maken we daar niet zoveel misbruik van – dat vinden we zielig. Nou ja, mijn zusje vindt het zieliger dan ik, maar ik wil niet altijd de spelbreker zijn. Dat ben ik met mijn aandoening al genoeg. Hoewel je ADHD natuurlijk helemaal geen aandoening zou moeten noemen. Dat klinkt meteen zo pathetisch. Pathetisch is een woord dat ik niet kende, maar dat ik laatst bij Wordfeud tegenkwam. Waar zo’n spelletje al niet goed voor is. Je hoeft heus niet alle kennis uit boeken te halen, dat kan ook gewoon via je telefoon.

Ik nam nog een hap. Er vielen stukjes ui op mijn broek. Ik wiebelde met mijn been, waarna de uitjes in een kringetje op de grond terechtkwamen.

Een kringetje van jongens en van meisjes.

Tijd geleden alweer dat ik in groep één zat. Geen idee meer hoe de rest van dat liedje ging.

Het woord Attention in de afkorting ADHD kun je bij mij net zo goed veranderen in Association: ik associeer me suf en kan daar niks aan doen. Ik associeerde al ver voordat ik wist wat dat woord betekende. Als de kleuterjuf bijvoorbeeld rode nagellak droeg, ging ik aan van alles denken wat met rood te maken had: het deksel van de blokkendoos, lieveheersbeestjes, de brandweerhelm van een poppenkastpop, de zitting van mijn skelter, mijn moeders schoenen, bloed – en het witte ding dat ik een keer in het prullenbakje van de wc had gevonden, waar ook bloed op zat. Ik weet nog dat mijn moeder loog dat ze een bloedneus had gehad en dat ze het toen daarin had opgevangen. Het kwam uit een pak waar ‘maanverband’ op stond, dat las ik toen. Ik kon al lezen voordat ik naar school ging. Toch miste ik de d, dus zo goed las ik nog niet.

Mijn moeder hakte mijn gedachtestroom doormidden als een slager een stuk vlees. ‘Je zusje is al thuis,’ sneed haar stem door de telefoon. ‘Kom zo snel mogelijk hierheen.’ Het klonk als een bevel. Ik hou niet van bevelen. Daarbij dacht ik aan het proefwerk scheikunde dat we die middag zouden hebben en aan dat ik er helemaal geen zin in had om dat te moeten inhalen. Ik haat proefwerken, ze inhalen nog meer.

‘Ik kan niet weg,’ zei ik dus.

‘Het moet,’ drong mijn moeder aan.

Hoe graag ik ook iedere kans aangreep om school te skippen, was er nu toch iets wat me tegenhield. Misschien omdat

mijn moeder het me opdroeg, of omdat de spoorloosheid van mijn vader me ertoe dwong. Ik hou niet van gedwongen worden. Al helemaal niet als het door mijn vader komt.

‘Het moet,’ zei mijn moeder nog een keer. Iets in haar stem maakte duidelijk dat het menens was. Al zouden er twintig proefwerken in mijn nek hijgen, hier kwam ik niet onderuit.

Ik hing op, stak het laatste stuk frikadel in mijn mond en gooide het bakje in de afvalbak.

‘Ik moet gaan.’

‘Waarom?’ vroeg Babs.

‘M’n vader zoeken.’

‘Heeft-ie zich verstopt?’ lachte Erik.

‘Misschien zit hij in een keukenkastje,’ zei Kick.

‘Of in een dekenkist,’ grinnikte Babs.

Ze doelden op een programma dat we laatst hadden gezien, over mensen met rare afwijkingen. Vrouwen die met een warm blazende föhn slapen omdat ze anders de hele nacht wakker liggen; mensen die velletjes wc-papier eten alsof het snoepjes zijn; een man die na zijn werk eerst altijd een paar uur in een keukenkastje gaat zitten, met het deurtje dicht; een vrouw die zich het lekkerst voelt in een dekenkist, met het deksel open.

Ik zag mijn vader niet in een dekenkist en ook niet in een keukenkastje. Mijn vader moest juist de wereld in, vrij zijn, de wind door zijn haren, niet vast aan een baan, of aan mensen. Of ergens in...

Toch had hij drie mensen aan wie hij min of meer vastzat: mijn moeder, Zus en ik. Ik had graag mezelf vooraan in dat rijtje gezet, maar dat is niet beleefd. Daarbij geloof ik dat de volgorde die ik noemde ook voor mijn vader geldt. Vanaf het

moment dat mijn zusje werd geboren, was hij niet bij haar weg te slaan. Tot hij er weer een keer vandoor ging. Zodra hij weer thuis was, werden de eerste zonen uitgedeeld aan Zus, daarna aan mijn moeder en als laatste aan mij. Hoewel ik geloof ik al snel op de leeftijd was dat ik niet meer door mijn vader gezoend wilde worden.

Ik heb me altijd afgevraagd waarom mijn vader eigenlijk kinderen wilde. Een vrouw was voor hem al bijna niet te doen, laat staan kinderen. Toen ik het hem vroeg, antwoordde hij: 'Jullie waren er ineens.'

'Kinderen zijn er niet ineens, daar moet je wat voor doen,' zei ik.

'Je moeder moest er wat voor doen,' reageerde hij droogjes. En dat de bevalling voor hem ook best zwaar was geweest, want dat je ook dan zomaar een nacht oversloeg.

Mijn vader maakt zich overal met een grap vanaf.

'Nee, geen dekenkist of keukenkastje,' reageerde ik op de opmerkingen van Babs en Kick. 'Gewoon weg.'

'Heeft hij niet gezegd waarheen?' vroeg Erik.

Ik schudde mijn hoofd. 'En nu wil mijn moeder hem gaan zoeken. Met z'n allen.'

'O,' zei Kick.

'Jeetje,' zei Babs.

Erik zei niks.

Ik deed mijn rugzak om en sprong op mijn fiets.

Het was half oktober en het regende en stormde alsof de weergoden er geen misverstand over wilden laten bestaan dat het toch echt herfst was.

Ik kwam zeiknat thuis.